

„FIGYELŐ”

ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: *Hírnap*

Megjelent: *1948. MAJ. 28*

Pestis, tűzvész, árvíz a Tabán multjában

Kiállítással ünneplik a 900 éves városrész emlékét

A *Tabán*, amely multjával anynyi témát adott és történelme talán nem is utolsó helyen áll a városrészek történetében, az ősi plébánia 900 éves emlékünnepe alkalmából kiállításon elevenedik meg

Május 30-án nyílik meg a *tabáni kiállítás* a *Várkert Kioszk* ismert falai között. Talán felsorakoztatja a multját képekben, könyvekben, rajzokon, *Pörge, Mátrai, Mednyánszky* híres tabáni képei. *Virág Benedek, Döbrentei Gábor, Semmelweis Fülöp* munkái, emlékei fogják a kiállításon hirdetni a kis városrész dicsőségét. A régi metszeteiken a törökkori Tabán mutatkozik meg s a régi anyakönyvek, levéltári okmányok, *Canonica visitatio*k sűrű soraiiban megmutatja külsőleg egyszerű lényének mélyseges történelmi valóságát. Ahhoz, hogy ennek a feléledő emlékek szépségét megértsük, a multba kell pillantanunk.

A pogányok áldozatául esett Szent Gellért püspök tiszteletére épült az a kápolna, amely a mostani plébániatemplom őse. A házak, amelyek hozzátartoztak, a Dunaparton húzódtak végig. Az Árpádok alatti lakók történetéből keveset tudunk. Csupán foglalkozási águk árulja el, hogy szegény emberek voltak, a hegyoldal szőlőiben dolgoztak és a környék földjeit művelték. Szent Gellért holttestét, amely állítólag azon a helyen ért földet, ahol a kápolna épült, a szentélyben őrizték, amíg Csanádra nem szállították át. A kápolnába messze földről zarándokoltak a hívek, mert dögvész esetén csodálatos módon nyújtott menedékhelyet. A török hódoltság korában *Mustafa Ipsil pasa* lebontatta és helyébe épült a törökök mecsete. A 100 éves török uralom nem mult el nyomtalanul a Tabán felett. A megfogyatkozott lakosságot pótolni kellett és a dalmát, szerb telepítést kiszélesítette a kormányzat, úgyhogy az addigi „*rácváros*” újabb nemzetiségekkel bővült. Neve *Tabán*, a törökök alatt rágadt rá a *Tabakhane* énevezésből.

A törökök eltávoztása után, a polgárok lelkes adakozása újra fel-

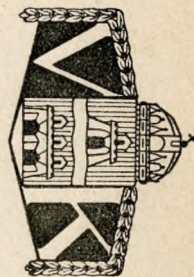
építette a kápolnát. 1693-ban Ferencs barátok vették át az ősrégi plébánia vezetését. Új templom alapkövét helyezték le 1728-ban. A szentély a hajdani török mecset egy része fölé épült. Amikor kitört az óriás méretű pestisjárvány, a lakosság és a hősiesség ferences atyák közül sokan estek áldozatul, a megrikkult és elkeseredett lakosság csak nehezen heverte ki a csapást. 1777 május 15-én az új toronyra felkerült a kereszt és az ünnepélyes pillanat elérkezett, amikor a *korai barokk templom* remek teljesen készen állva hirdette Tabán lakóinak áldozatkész-ségét.

Mindjárt a XIX. század küszöbén egy óriási tűzvész lakóházainak egynegyedét elpusztította. A lakosság közül sokan estek áldozatul és a szép templom belseje teljesen kiégett. 1822 telére ismét kiheverte Tabán a szörnyű pusztítás nyomait, azonban 1838 tavaszán a Duna zugó jeges vize, piszkos áradatával végigsöpörte házait egészen az Apród-utca magaslataig. A lakosság két éven belül újra helyreállította a házakat, újra kezdte élni szerény kis világát, amelyben kialakulóban volt már a *Tabán* ismert, kedves romantikája.

1934-es lebontásáról a külföldi sajtó is megemlékezett. A *Daily Telegraph* és a *Paris Soir* úgy emlékezett meg róla, mint az örök szerelem hazájáról.

A lebontott Tabán helyére a város virágzó parkja került, de a templom ma is áll, a mult emlékeivel, sérült falain. A 900 éves plébánia idei jubileumán a mult fénykorát idéző kiállításon előlép a régi Tabán...

Kávássy Jolán

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:	<i>Kávássy Jolán</i>		
Cím:	<i>Pesti tűzvész árvíz a Tabán multjában</i>		
Forrás:	<i>Hírnap</i>		
(Hely)	<i>1948 maj 28</i>	(Idő)	(Köt. v. füzt.)
		(Oldal)	
Helyszám		Személy	
		Idő	<i>1948.</i>
			<i>425.081</i>
			Oszályozás

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891